

Serie economie

Door het voeren van een bedrijfseconomische boekhouding krijgt men via een eenvoudige manier van rekenen naast de algemene bedrijfsresultaten, zoals winst of verlies, productiviteit en rendabiliteit, ook inzicht in de technische kengetallen van het bedrijf.

Dirk Audenaert, consultant Boerenbond, en Marc Cools, analist-programmeur Tiber-boekhouding, gidsen ons door de bedrijfseconomische boekhouding van een gesloten Vlaams zoogkoeienbedrijf.

Deel 1: Opbrengsten
Deel 2: Variabele kosten
Deel 3: Vaste kosten en arbeidsinkomen
Deel 4: Bedrijfsinkomen en gezinsinkomen
Deel 5: Getuigenissen

In de vorige afleveringen analyseerden Dirk Audenaert, consultant Boerenbond, en Marc Cools, analist-programmeur Tiber, de bedrijfsopbrengsten, de variabele kosten en de vaste kosten in een bedrijfseconomische boekhouding over een gesloten vleesveebedrijf. De wijze waarop de vaste kosten worden vastgesteld, zorgt steeds voor enige verwarring in de hoofden van de veehouders. 'Dat is begrijpelijk en een steeds weerkerende moeilijkheid', geeft Marc Cools aan. 'Een bedrijfseconomische boekhouding is immer geen fiscale boekhouding. Een bedrijfseconomische boekhouding is erop gericht om het kengetal arbeidsinkomen te berekenen en vergelijkbaar te maken tussen de bedrijven.'

Gezuiverd inkomen

Het arbeidsinkomen geeft aan wat de vergoeding is voor de geleverde arbeid op basis van het vakmanschap of de managementcapaciteiten van de veehouder. 'Willen we die berekening zo zuiver mogelijk houden, dan moeten we aannames doen, zoals het toerekenen van fictieve pacht voor bijvoorbeeld grond in eigendom of afschrijvingen toepassen volgens de economische levensduur van de machines', gaat Cools verder. 'Met andere woorden: de opbouw van de reële financiële achtergrond van het bedrijf wordt buiten beschouwing gelaten.' Veehouders kunnen deze werkwijze het beste vergelijken met de berekening van fokwaarden voor ki-stieren. Ook hier

Dirk Audenaert: 'Bedrijfseconomisch gezien heeft het gezinskomen geen vergelijkingswaarde'

Bedrijfs- versus gezinsinkomen

Een bedrijfseconomische boekhouding is geen fiscale boekhouding. Het arbeidsinkomen, het totale arbeidsinkomen of bedrijfsinkomen en het gezinsinkomen kunnen daardoor voor begripsverwarring zorgen. Het arbeidsinkomen en bedrijfsinkomen zijn vergelijkbaar tussen bedrijven, het gezinsinkomen niet.

tekst **Guy Nantier**

corrigeren de rekenmeesters de berekeningen of zuiveren deze van allerlei bedrijfs- en milieuinvloeden. Het resultaat – de fokwaarden – zijn daardoor te vergelijken tussen stieren. 'De aannames die wij in de Tiber-boekhouding doen,' voegt Dirk Audenaert eraan toe, 'doen we bovendien jaar na jaar op een identieke wijze, zodat er ook over de jaren heen een vergelijking van dit arbeidsinkomen mogelijk is.'

Berekening bedrijfsinkomen

In een vorige aflevering gaven de twee experts aan dat het gemiddelde arbeidsinkomen over het tijdvak 2005-2009 uitkwam op –50 euro per zoogkoe. 'Dit was het arbeidsinkomen voor de zoogveetak', verduidelijkt Marc Cools. 'Het totale arbeidsinkomen of bedrijfsinkomen is de som van alle deeltakken op het bedrijf vermeerderd met de ontvangsten die niet toewijsbaar zijn aan één bepaalde tak, zoals de bedrijfstoelag of investeringspremies, en verminderd met de kosten die niet toewijsbaar zijn aan één bepaalde tak op het bedrijf, zoals de aankoop van productierechten, quota, nutriënten, toeslagrechten et cetera.' De gesloten vleesveebedrijven in de Tiber-boekhouding bezitten gemiddeld 26 hectare akkerbouw, exclusief de hectaren voor ruwvoerwinning. 'Het gemiddelde bedrijfsinkomen over het vermelde tijdvak was daardoor afgerond 37.500 euro per bedrijf, waarvan het grootste deel afkomstig is van de bedrijfstoelag',

geeft Cools aan. 'De tak zoogvee was naar rato van –50 euro maal 67 zoogkoeien goed voor –3350 euro, de bedrijfstoelag was +23.000 euro en de tak akkerbouw +17.850 euro.' Het laagste bedrijfsinkomen realiseerden de gesloten vleesveebedrijven in 2008 met 8835 euro, het hoogste inkomen realiseerden ze in 2006 met 74.793 euro.

Verwarring met gezinsinkomen

Het begrip totaal arbeidsinkomen of bedrijfsinkomen mag, zo blijkt, niet worden met het begrip gezinsinkomen. Voor het vaststellen van het gezinsinkomen wordt vertrokken enerzijds van 'alle' ontvangsten gedurende twaalf maanden – ook toelagen voor investeringen, rentesubsidie, verzekeringsvergoedingen, opgenomen leningen et cetera – en anderzijds van 'alle' uitgaven voor het bedrijf inclusief investeringen voor het bedrijf en intresten en aflossingen op leningen. 'Op het einde van het boekjaar telt men afzonderlijk de ontvangsten en uitgaven samen en het verschil tussen beide is het bedrag dat op het einde van het boekjaar uit het bedrijf genomen kan worden voor privaat gebruik of het gezinsinkomen', resumeert Marc Cools. 'Het is de meest eenvoudige manier van boekhouden.'

'Alhoewel vele land- en tuinbouwers dit gezinsinkomen als een echt bedrijfsinkomen aanvoelen, is deze uitkomst zeer misleidend wanneer men wil vergelijken tussen bedrijven', geeft Dirk Audenaert

aan. 'Er kunnen scheeftrekkingen zijn door eigen investeringen of door de waardeopbouw van de veestapel. Ik maak ten overstaan van de veehouders veelal de plastische vergelijking met de soepkom die op de keukentafel staat en waar alle geld in- of uitgaat. Investeren uit eigen middelen gaan bijvoorbeeld ook uit die soepkom.'

Als het gezinsinkomen na aftrek van de vergoedingen voor eigen arbeid niet is opgesoupeerd, heeft het bedrijf winst gemaakt. Ingeval het gezinsinkomen niet volstaat om de eigen ingezette arbeid te vergoeden, maakt het bedrijf verlies. Het

veeoudersgezin kan als enige aandeelhouder beschikken over winst en verlies. In het eerste geval kan het deze toevoegen aan het eigen vermogen door bijvoorbeeld extra aflossingen te doen. In het andere geval gaat dit ten koste van de vergoedingen voor eigen arbeid en eigen vermogen. 'Maar bedrijfseconomisch gezien heeft het gezinsinkomen geen vergelijkingswaarde,' zegt Audenaert.

Geen vetpot

Marc Cools verdiept zich in de cijfers. Het gezinsinkomen van de gesloten vleesveebedrijven aangevuld met 26 hec-

tare akkerbouw in de Tiber-boekhouding bedroeg gemiddeld en afgerond zo'n 32.000 euro bruto per jaar in de periode 2005-2009.

'Dat is geen spectaculaire verdienste voor een ondernemer wetende dat daarvan nog de vergoedingen voor eigen arbeid, de sociale lasten en de personenbelasting moeten worden afgetrokken.'

Welke persoon met zin voor ondernemen kan men met zulke verdiensten paaien om een vleesveebedrijf over te nemen of zelfs voor te doen? Het is geen vetpot. Het antwoord komt van Dirk Audenaert: 'Vleesvee houden is een passie.' |

BEDRIJFSINKOMEN =
de som van het arbeidsinkomen per deeltak plus de niet-toewijsbare ontvangsten en min de niet-toewijsbare kosten

Tabel 1 – Gemiddeld arbeidsinkomen gesloten vleesveebedrijf Vlaanderen (bron: Tiber-boekhouding (BB))

gesloten zoogkoeienbedrijf	gemiddelde 2005-2009
technische kenmerken	
aantal stuks zoogvee	180
aantal zoogkoeien	67
zoogkoeienquotum	62
aantal aangekochte dieren	16
percentage verkochte dieren (< 250 kg)	5
kalvingsindex	1,02
aantal kalvingen	68
percentage doodgeboren	5
economische analyse (in euro per zoogkoe, excl. btw)	
bruto-opbrengst	1758
– vleesopbrengst	1534
– melkopbrengst	0,05
– premies (excl. bedrijfstoelag)	214
– andere	5
variabele kosten	1074
– krachtvoeder	454
– ruwvoeder	256
– diergezondheid (veearts, ...)	164
– vruchtbaarheid (ki, ...)	13
– milieu (heffingen, mestafzet, ...)	3
– energie (elektriciteit, ...)	47
– onderhoud	40
– afzet en administratie	14
– diversen	73
saldo	699
vaste kosten	734
– ruwvoeruurbating	245
– (fictieve) pacht/huur	15
– afschrijving van gebouwen	77
– afschrijving van machines	86
– intresten	246
– algemene bedrijfskosten	65
totaal kosten	1808
arbeidsinkomen	–50
arbeidsinkomen bij gelijke prijzen	–36

DEEL 1

DEEL 2

DEEL 3

DEEL 4

DEEL 5

DEEL 6